

Pa1: populacija Scottish

Pa3: populacija Chavornay

Mogu se dodati i druge populacije krompirovih cistolikih nematoda od lokalnog značaja.

7. Identitet korištene standardne populacije krompirovih cistolikih nematoda provjerava se korištenjem odgovarajućih metoda. U oglecima se preporučuje korištenje najmanje dvije otporne sorte ili dva različita standardna klona poznatog stupnja otpornosti.
8. Inokulum krompirovih cistolikih nematoda (Pi) sastoji se od ukupno pet infektivnih jaja i ličinki nematoda po ml tla. Preporučuje se da se broj krompirovih cistolikih nematoda, koji će se inokulirati po ml tla, utvrdi pomoću testova izlijevanja. Krompirove cistolike nematode mogu se inokulirati kao ciste ili kombinirano kao jaja i ličinke u suspenziji.
9. Vitalnost krompirovih cistolikih nematoda čiji se sadržaj koristi kao izvor inokuluma mora biti najmanje 70%. Preporučuje se da su ciste stare između 6 i 24 mjeseca i da su najmanje četiri mjeseca prije korištenja čuvane na temperaturi od 4°C.
10. Za svaku kombinaciju populacije krompirovih cistolikih nematoda i testirane sorte krompira pripremaju se najmanje četiri ponavljanja (posude). Za kontrolnu sortu standardne osjetljivosti preporučuje se najmanje 10 ponavljanja.
11. Test traje najmanje tri mjeseca, a zrelost razvijenih ženki se provjerava prije završetka ogleada.
12. Krompirove cistolike nematode iz sva četiri ponavljanja se izdvajaju i odvojeno prebrojavaju za svaku posudu.
13. Konačna populacija (Pf) na kontrolnoj sorti standardne osjetljivosti na kraju testa otpornosti određuje se brojanjem cisti iz svih ponavljanja te jaja i ličinki iz najmanje četiri ponavljanja.
14. Kod kontrolne sorte standardne osjetljivosti mora biti postignut stupanj razmnožavanja od najmanje $20 \times (Pf/Pi)$.
15. Varijacijski koeficijent (CV) na kontrolnu sortu standardne osjetljivosti ne smije prelaziti 35%.
16. Relativna osjetljivost testirane sorte krompira u odnosu na kontrolnu sortu standardne osjetljivosti određuje se prema sljedećoj formuli i izražava kao postotak:
Pf test sorte/Pf kontrolna sorta standardne osjetljivosti \times 100%.
17. Ako je relativna osjetljivost testirane sorte krompira veća od 3%, dovoljno je brojanje cisti. U slučajevima kad je relativna osjetljivost manja od 3%, osim cisti broje se još i jaja te ličinke nematoda.
18. Ako rezultati testova u prvoj godini upućuju da je sorta u potpunosti osjetljiva na patotip, nije potrebno ponoviti testiranje u drugoj godini.
19. Rezultati testova moraju se potvrditi provedbom najmanje još jednog u drugoj godini. Aritmetička sredina relativne osjetljivosti izračunata u dvije godine koristi se za izračun vrijednosti u skladu sa standardnim vrijednostima.

Na temelju članka 9. stavak (3), članka 10. stavak (5), članka 12. stavak (3) i članka 41. stavak (4) Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja donosi

PRAVILNIK O MJERAMA ZA SPREČAVANJE ŠIRENJA I KONTROLE KRUMPIROVIH CISTOLIKIH NEMATODA

Članak 1.
(Predmet)

Ovim Pravilnikom se propisuju mjere koje se poduzimaju na teritoriji Bosne i Hercegovine radi utvrđivanja rasprostranjenosti, sprečavanja širenja i kontrole krompirovih cistolikih nematoda *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens (europske populacije) i *Globodera pallida* (Stone) Behrens (europske populacije) (u daljnjem tekstu: krompirove cistolike nematode).

Članak 2.
(Značenje izraza)

Izrazi koji se koriste u Zakonu o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) (u daljnjem tekstu: Zakon) koriste se i u ovom Pravilniku, a izrazi kojim se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **služben ili službeno** znači uspostavljen/o, ovlašten/o ili proveden/o od strane ovlaštenih organa sukladno Zakonu;
- b) **otporna sorta krompira** jest sorta krompira čijim se uzgojem značajno zaustavlja razvoj određene populacije krompirovih cistolikih nematoda;
- c) **službeno istraživanje** jest sustavni postupak kojim se utvrđuje prisutnost krompirovih cistolikih nematoda u polju;
- d) **posebni nadzor** jest sustavni postupak koji se provodi u određenom vremenskom razdoblju radi utvrđivanja prisustva i rasprostranjenosti krompirovih cistolikih nematoda na teritoriji Bosne i Hercegovine;
- e) **sustavni postupak** jest postupak koji se provodi sukladno Zakonu, ovim Pravilnikom i Eppo metodama;
- f) **polje** jeste proizvodna površina unutar mjesta proizvodnje, koja ima jasno određene prirodne ili umjetne granice, na kojoj se uzgaja ili skladišti, ili se namjerava uzgajati ili skladištiti krumpir i bilje iz Privitka I, koji je sastavni dio ovog Pravilnika;
- g) **mjesto proizvodnje** jest poljoprivredno gospodarstvo koje je organizacijski i operativno zaokružena jedinica s jedinstvenom upravom sa svim pripadajućim objektima, strojevima i opremom, na kojem se obavlja proizvodnja iz točke f) ovog članka;
- h) **ovlaštene institucije** jesu institucije koje su dobile javnu ovlast za vršenje poslova iz ovog Pravilnika sukladno članku 68. stavak (1) Zakona.

Članak 3.

(Službeno istraživanje)

- (1) Radi utvrđivanja prisutnosti krompirovih cistolikih nematoda na polju na kojem će se saditi ili skladištiti bilje navedeno u Privitku I ovoga Pravilnika, namijenjeno proizvodnji bilja za sadnju ili sjemenski krumpir namijenjen proizvodnji sjemenskog krompira, obvezno se provodi službeno istraživanje.
- (2) Službeno istraživanje iz stavka (1) ovoga članka provode fitosanitarna inspekcija i ovlaštene institucije.
- (3) Službeno istraživanje iz stavka (1) ovoga članka provodi se u razdoblju poslije berbe, žetve ili vadenja posljednjega usjeva u polju, a prije sadnje bilja ili sjemenskog krompira iz stavka (1) ovoga članka. Rezultati službenog istraživanja koje je provedeno prethodnih godina

- prihvataju se ukoliko postoji pisani dokaz o rezultatima tog istraživanja kojim se potvrđuje da nisu nađene krumpirove cistolike nematode, te da krumpir i druge biljke domaćini navedeni u Privitku I ovoga Pravilnika nisu uzgajani u vrijeme istraživanja niti su se uzgajali na tom polju nakon provedenog istraživanja.
- (4) Rezultat službenog istraživanja koje je provedeno prije stupanja na snagu ovog Pravilnika smatra se dokazom kao što je navedeno u stavku (3) ovoga članka.
- (5) Ako fitosanitarna inspekcija i ovlaštene institucije, utvrde da nema opasnosti od širenja krumpirovih cistolikih nematoda, službeno istraživanje iz stavka (1) ovoga članka nije obvezno provesti za sadnju:
- bilja navedenog u Privitku I ovoga Pravilnika namijenjenog proizvodnji bilja za sadnju koje će se upotrijebiti na istom mjestu proizvodnje, smještenog u službeno određenom području;
 - sjemenskog krumpira namijenjenog proizvodnji sjemenskog krumpira koji će se upotrijebiti unutar istog mjesta proizvodnje smještenog u službeno određenom području;
 - bilja navedenog u točki 2. Privitka I ovoga Pravilnika namijenjenog proizvodnji bilja za sadnju, pod uvjetom da se na pobranom ili izvađenom bilju provedu službeno odobrene mjere navedene u točki 1. Odjeljku III Privitka III ovoga Pravilnika.
- (6) Službeno evidentiranje rezultata istraživanja iz ovog članka vrši Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja (u daljnjem tekstu: Uprava), nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Članak 4.

(Uzimanje uzoraka i testiranje)

- (1) Službeno istraživanje iz članka 3. stavka (1) ovoga Pravilnika na poljima na kojima će se saditi ili skladištiti sjemenski krumpir ili bilje navedeno u točki 1. Privitka I ovoga Pravilnika namijenjeno proizvodnji bilja za sadnju, mora uključiti uzimanje uzoraka i testiranje na prisutnost krumpirovih cistolikih nematoda sukladno Privitku II, koji je sastavni dio ovog Pravilnika.
- (2) Službeno istraživanje iz članka 3. stavka (1) ovoga Pravilnika na poljima na kojima će se saditi ili skladištiti bilje navedeno u točki 2. Privitka I ovoga Pravilnika namijenjeno proizvodnji bilja za sadnju, mora uključiti uzimanje uzoraka i testiranje na prisutnost krumpirovih cistolikih nematoda sukladno Privitku II ovoga Pravilnika ili provjeru kao što je navedeno u Odjeljku I Privitka III ovoga Pravilnika.

Članak 5.

(Posebni nadzor)

- (1) Radi utvrđivanja rasprostranjenosti krumpirovih cistolikih nematoda na poljima na kojima se proizvodi krumpir, isključujući krumpir namijenjen proizvodnji sjemenskog krumpira, provodi se posebni nadzor sukladno godišnjem programu donesenim na temelju Zakona.
- (2) Posebni nadzor uključuje uzimanje uzoraka i testiranje na prisutnost krumpirovih cistolikih nematoda sukladno točki 2. Privitka II ovoga Pravilnika i provodi se sukladno Odjeljku II Privitka III ovoga Pravilnika.
- (3) Program iz stavka 1. ovog članka donosi Uprava u suradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 6.

(Evidentiranje negativnih rezultata službenog istraživanja)

- (1) Ako se službenim istraživanjem iz članka 3. stavka (1) ovoga Pravilnika i drugim službenim istraživanjima iz

članka 3. stavka (4) ovoga Pravilnika ne utvrdi prisutnost krumpirovih cistolikih nematoda, Uprava, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine će službeno evidentirati taj podatak.

- (2) Nakon izvršenih službenih istraživanja iz stavka (1) ovog članka fitosanitarna inspekcija i ovlaštene institucije dostavljaju jednu kopiju Izvješća Upravi, entitetskim ministarstvima poljoprivrede i odjeljenju za poljoprivredu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Članak 7.

(Evidentiranje zaraženih polja)

- (1) Kad se službenim istraživanjem iz članka 3. stavka (1) ovoga Pravilnika utvrdi da je polje zaraženo krumpirovim cistolikim nematodama, Uprava, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine će službeno evidentirati taj podatak.
- (2) Kad se posebnim nadzorom iz članka 5. stavka (1) ovoga Pravilnika utvrdi da je polje zaraženo krumpirovim cistolikim nematodama, Uprava će službeno evidentirati taj podatak.
- (3) Krumpir ili bilje navedeno u Privitku I ovoga Pravilnika koji su uzgojeni na polju službeno evidentiranom kao zaraženom krumpirovim cistolikim nematodama sukladno st. (1). i (2) ovoga članka, ili koji su bili u doticaju s tlom u kojem su nađene krumpirove cistolike nematode, fitosanitarni će inspektor odrediti kao zaražene i o tome u pisanom obliku izvijestiti Upravu, entitetska ministarstva poljoprivrede i odjeljenje za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (4) Službena evidencija iz članka 6. ovog Pravilnika i st. (1) i (2) ovog članka podrazumijeva bilježenje i čuvanje svih potrebnih podataka o izvršenom službenom istraživanju, osobito onih koji se odnose na bilje, vrijeme i mjesto kontrole.

Članak 8.

(Mjere na zaraženom polju)

- (1) Na polju koje je sukladno članku 7. st. (1) i (2) ovoga Pravilnika službeno evidentirano kao zaraženo, fitosanitarni inspektor zabranit će:
- sadnju krumpira namijenjenog proizvodnji sjemenskog krumpira, i
 - sadnju ili skladištenje bilja navedenog u Privitku I ovoga Pravilnika koje je namijenjeno presađivanju.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, fitosanitarni će inspektor na polju iz stavka (1) ovoga članka dopustiti sadnju bilja navedenog u točki 2. Privitka I ovoga Pravilnika pod uvjetom da se to bilje podvrgne službeno odobrenim mjerama navedenim u točki 1. Odjeljku III Privitka III ovoga Pravilnika, tako da se otkloni opasnost od širenja krumpirovih cistolikih nematoda.
- (3) Polja na kojima će se saditi krumpir, isključujući ona koja su namijenjena proizvodnji sjemenskog krumpira, a zvanično su evidentirana kao zaražena sukladno članku 7. st. (1) i (2) ovoga Pravilnika, bit će predmetom službenog programa suzbijanja s namjerom da se smanji zaraza krumpirovim cistolikim nematodama.
- (4) Pri izradi programa iz stavka (3) ovoga članka mora se uzeti u obzir posebnost sustava proizvodnje biljaka domaćina i njihova stavljanja na tržište, karakteristike populacije prisutnih krumpirovih cistolikih nematoda, uzgoj otpornih sorti krumpira najvećeg stupnja otpornosti kako je navedeno u Odjeljku I Privitka IV ovoga Pravilnika, te ako je moguće i druge mjere.
- (5) Stupanj otpornosti sorti krumpira kvantitativno se određuje prema tablici standardnih vrijednosti koja je

navedena u Odjeljku I Privitka IV ovoga Pravilnika. Testiranje otpornosti sorti krumpira provodi se sukladno postupku navedenim u Odjeljku II Privitka IV ovoga Pravilnika.

Članak 9.

- (Izvrješćivanje u slučaju sumnje na zarazu ili potvrđene zaraze)
- (1) Ako posjednik bilja, biljnih proizvoda i drugih reguliranih objekata ili bilo koja druga osoba uoči simptome zaraze ili posumnja na pojavu krumpirovih cistolikih nematoda, obavezan je o tome odmah pismeno ili usmeno izvijestiti nadležnu fitosanitarnu inspekciju ili ovlaštenu instituciju, koje o tome odmah izvješćuju upravu, entitetska ministarstva poljoprivrede i odjeljenje za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
 - (2) U slučajevima iz stavka (1) ovog članka fitosanitarni inspektor ili stručna osoba ovlaštene institucija obavlja službeno istraživanje i u slučaju sumnje uzima uzorak.
 - (3) O svakoj potvrđenoj prisutnosti krumpirovih cistolikih nematoda na teritoriju Bosne i Hercegovine i gubitku otpornosti ili promjeni učinkovitosti otpornih sorti krumpira koja je povezana s izrazitom promjenom u sastavu vrsta nematoda, patotipova ili virulentne grupe, ovlaštena institucija izvješćuje upravu, entitetska ministarstva poljoprivrede i odjeljenje za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
 - (4) U svim slučajevima iz stavka (3) ovoga članka, ispitivanje i određivanje vrsta krumpirovih cistolikih nematoda i ako je potrebno patotipova i virulentnih grupa, provest će se korištenjem odgovarajućih metoda.

Članak 10.

(Ukidanje ograničenja)

Ako se nakon provođenja službeno odobrenih mjera iz točke 2. Odjeljka III Privitka III ovoga Pravilnika potvrdi da krumpirove cistolike nematode više nisu prisutne, Uprava će ažurirati službene evidencije iz članka 7. st. (1) i (2) ovoga Pravilnika, a fitosanitarni inspektor ukida sva ograničenja uvedena na polju.

Članak 11.

(Iznimke od propisanih mjera)

Uprava može dopustiti iznimke od mjera iz članka 8. ovoga Pravilnika sukladno odredbama Zakona i Pravilnikom o uvjetima pod kojima se određeni štetni organizmi, bilje ili biljni proizvodi i regulirani objekti mogu uvoziti ili prevoziti/prenosti radi ogleđa ili u znanstvene svrhe i za rad na selekcijama sorti ("Službeni glasnik BiH", broj 104/11).

Članak 12.

(Dodatne i strože mjere)

Uprava u suradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine može propisati dodatne ili strože mjere radi suzbijanja ili sprečavanja širenja krumpirovih cistolikih nematoda sve dok su one sukladne Zakonu.

Članak 13.

(Prestanak važnosti)

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o mjerama za sprečavanje unošenja, širenja i kontrole krumpirove cistolike nematode (*Globodera rostochiensis* Woll. i *Globodera pallida* Stone) u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 78/09).

Članak 14.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj UZZB-01-1-02-2-1057-1/12

23. studenoga 2012. godine
Sarajevo

Direktor
Radenko Radović, v. r.

PRIVITAK I

Popis bilja na koje se odnose odredbe članka 2. točka f), članka 3. st. (1), (3) i (5) točke a) i c), članka 4. st. (1) i (2), članka 7. stavka (3) i članka 8. stavka (1) točke b) ovoga Pravilnika.

1. Biljke domaćini s korijenjem:
 - Capsicum* spp.,
 - Lycopersicon lycopersicum* (L.) Karsten ex Farw.,
 - Solanum melongena* L.
2. Druge biljke:
 - a) bilje s korijenjem
 - Allium porrum* L.,
 - Beta vulgaris* L.,
 - Brassica* spp.,
 - Fragaria* L.,
 - Asparagus officinalis* L.
 - b) Lukovice, gomolji i rizomi koji nisu predmet službeno odobrenih mjera iz točke 1. Odjeljka III Privitka III ovoga Pravilnika, uzgojeni u tlu i namijenjeni sadnji, isključujući one kod kojih iz pakiranja ili drugih oznaka vidljivo da su namijenjeni prodaji krajnjim potrošačima koji se profesionalno ne bave proizvodnjom sljedećeg bilja ili rezanog cvijeća:
 - Allium ascalonicum* L.,
 - Allium cepa* L.,
 - Dahlia* spp.,
 - Gladiolus* Tourn. Ex L.,
 - Hyacinthus* spp.,
 - Iris* spp.,
 - Lilium* spp.,
 - Narcissus* L.,
 - Tulipa* L.

PRIVITAK II

1. Uzimanje uzoraka i testiranje za službeno istraživanje navedeno u članku 4. st. (1) i (2) ovoga Pravilnika podrazumijeva:
 - a) uzimanje uzoraka koji uključuje uzorak tla standardne veličine. Najmanja zapremina pojedinačnog uzorka je 1500 ml tla/ha, a sastoji se od minimalno 100 poduzoraka-uboda/ha koji se prikupljaju s različitih točaka raspoređenih u obliku pravokutne mreže; udaljenost između uboda ne smije biti veća od 20 m u duljinu i manja od 5 m u širinu, pokrivajući cijelo polje. Cijeli uzorak se koristi za daljnja ispitivanja npr. za ekstrakciju cisti, identifikaciju vrste i ako je moguće određivanje patotipa/virulentne skupine;
 - b) testiranje koje uključuje metode ekstrakcije krumpirovih cistolikih nematoda opisane u odgovarajućim fitosanitarnim postupcima ili dijagnostičkim protokolima za *Globodera pallida* i *Globodera rostochiensis* (EPPO standardi).
2. Uzimanje uzoraka i testiranje za posebni nadzor naveden u članku 5. stavku (2) ovoga Pravilnika podrazumijeva:

- a) uzimanje uzoraka, što znači:
- uzimanje uzoraka sukladno točki 1. ovoga Privitka s najmanjom veličinom uzorka od 400 ml/ha, ili
 - ciljano uzimanje uzoraka od najmanje 400 ml tla nakon vizualnog pregleda korijenja s vidljivim simptomima, ili
 - uzimanje uzoraka od najmanje 400 ml tla koje je bilo u doticaju s krumpirom nakon vađenja pod uvjetom da je moguće ući u trag polju na kojem je uzgajan krumpir.
- b) testiranje znači testiranje navedeno u točki 1. ovoga Privitka.
3. Iznimno od odredaba iz točke 1. ovoga Privitka, standardna veličina uzorka može se smanjiti na najmanje 400 ml tla/ha pod uvjetom da:
- a) postoji pisani dokaz da krumpir ili drugo bilje domaćini navedeni u točki 1. Privitka I ovoga Pravilnika nisu bili uzgajani i prisutni na polju šest godina prije službenih istraživanja; ili
- b) tijekom posljednja dva uzastopna službena istraživanja u uzorcima veličine 1500 ml tla/ha nisu nađene krumpirove cistolike nematode i ako su se nakon prvog službenog istraživanja uzgajali krumpir ili drugo bilje domaćini navedeni u točki 1. Privitka I ovoga Pravilnika za koje je obvezno službeno istraživanje sukladno članku 3. stavak (1) ovoga Pravilnika; ili
- c) tijekom posljednjeg službenog istraživanja u uzorcima od najmanje 1500 ml tla/ha nisu nađene krumpirove cistolike nematode ili ciste krumpirovih cistolikih nematoda sa živim sadržajem i ako su se nakon posljednjeg službenog istraživanja na polju uzgajali krumpir ili drugo bilje domaćini navedeni u točki 1. Privitka I ovoga Pravilnika za koje je obvezno službeno istraživanje sukladno članku 3. stavak (1) ovoga Pravilnika.
- Rezultati drugih službenih istraživanja koja su provedena prije stupanja na snagu ovog Pravilnika mogu se smatrati službenim istraživanjima sukladno podtočki b) i c) ove točke.
4. Iznimno od odredaba iz točke 1. i 3. ovoga Privitka, veličina uzorka može se smanjiti za polja veća od 8 ha odnosno 4 ha:
- a) ako se radi o standardnoj veličini uzorka navedenoj u točki 1. ovoga Privitka, na prvih 8 ha uzimaju se uzorci kako je navedeno u toj točki, ali se mogu smanjiti za svaki sljedeći hektar do najmanje 400 ml tla/ha;
- b) ako se radi o smanjenoj veličini uzorka navedenoj u točki 3. ovoga Privitka, na prva 4 ha uzimaju se uzorci kako je navedeno u toj točki, ali se mogu smanjiti za svaki sljedeći hektar do najmanje 200 ml tla/ha.
5. Uzimanje uzoraka smanjene veličine navedenih u točkama 3. i 4. ovoga Privitka može se nastaviti u daljnjim službenim istraživanjima navedenim u članku 3. stavku (1) ovoga Pravilnika sve dok se u određenom polju ne pronađu krumpirove cistolike nematode.
6. Iznimno od odredaba iz točke 1. ovoga Privitka, standardna veličina uzorka tla može se smanjiti do najmanje 200 ml tla/ha pod uvjetom da se polje nalazi u području koje je određeno kao nezaraženo krumpirovim cistolikim nematodama i koje je označeno, održavano i nadzirano sukladno važećim međunarodnim normama za fitosanitarne mjere.

7. U svim slučajevima najmanja veličina uzorka tla mora biti 100 ml tla po jednom polju.

PRIVITAK III Odjeljak I PROVJERA

Sukladno članku 4. stavak (2) ovoga Pravilnika, službenim se istraživanjem iz članka 3. stavka (1) ovoga Pravilnika utvrđuje da je u trenutku provjere ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- na temelju rezultata odgovarajućih službeno odobrenih testiranja u posljednjih 12 godina na polju nije potvrđeno prisustvo krumpirovih cistolikih nematoda, ili
- poznato je da u posljednjih 12 godina na polju nisu uzgajani krumpir ili druge biljke domaćini navedeni u točki 1. Privitka I ovoga Pravilnika.

Odjeljak II POSEBNI NADZOR

Posebni nadzor naveden u članku 5. stavku (1) ovoga Pravilnika mora se provoditi na najmanje 0,5% površina koje su u toj godini namijenjene proizvodnji krumpira, isključujući površine namijenjene proizvodnji sjemenskog krumpira.

Odjeljak III SLUŽBENE MJERE

- (1) Službeno odobrene mjere iz članka 3. stavka (5) točke c), članka 8. stavka (2), ovog Pravilnika i točke 2. podtočke b) Privitka I ovoga Pravilnika jesu:
- a) dezinfestacija biljaka (sterilizacija biljnog materijala) odgovarajućim metodama tako da nema vidljive opasnosti od širenja krumpirovih cistolikih nematoda;
- b) pranje ili četkanje gomolja krumpira do potpunog odstranjivanja tla, tako da nema vidljive opasnosti od širenja krumpirovih cistolikih nematoda.
- (2) Službeno odobrene mjere iz članka 10. ovoga Pravilnika jesu ponovno službeno uzimanje uzoraka s polja koje je službeno evidentirano kao zaraženo sukladno članku 7. stavak (1) ili (2) ovoga Pravilnika i testiranje korištenjem jedne od metoda naznačenih u Privtku II ovoga Pravilnika, nakon vremenskog razdoblja od najmanje šest godina od potvrđene pojave krumpirovih cistolikih nematoda ili od posljednjeg uzgoja krumpira. Ovo razdoblje može se smanjiti na najmanje tri godine ako su poduzete odgovarajuće službeno odobrene mjere suzbijanja.

PRIVITAK IV Odjeljak I STUPANJ OTPORNOSTI

Stupanj osjetljivosti krumpira na krumpirove cistolike nematode određuje se prema tablici standardnih vrijednosti kao što je navedeno u članku 8. stavku (5) ovoga Pravilnika.

Vrijednost 9 označava najviši stupanj otpornosti.

Relativna osjetljivost (%)	Vrijednost
< 1	9
1,1 – 3	8
3,1 – 5	7
5,1 – 10	6
10,1 – 15	5

15,1 – 25	4
25,1 – 50	3
50,1 – 100	2
> 100	1

Одјелјак II

ПОСТУПАК ЗА ТЕСТИРАЊЕ ОТПОРНОСТИ

- Test se mora provesti u karantenskom objektu smještenom na otvorenom, u stakleniku ili u klimatiziranoj komori.
- Test se mora provesti u posudama čija je zapremina najmanje jedna litra tla (ili pogodnog supstrata).
- Temperatura tla za vrijeme provođenja testa ne smije prijeći 25°C i mora se osigurati primjereno snabdijevanje vodom.
- Kada se sadi testna ili kontrolna sorta, mora se koristiti jedno krumpirovo okce svake pojedine testne ili kontrolne sorte. Preporučuje se odstranjivanje svih stabljika osim jedne.
- Sorta krumpira "Désirée" koristi se kao kontrolna sorta standardne osjetljivosti u svakom testu. Za internu kontrolu testa mogu se dodatno koristiti osjetljivije kontrolne sorte od lokalnog značaja. Kontrolna sorta standardne osjetljivosti može se promijeniti ako istraživanje pokaže da su druge sorte podobnije ili dostupnije.
- Za usporedbu patotipova Ro1, Ro5, Pa1 i Pa3 koriste se sljedeće standardne populacije krumpirovih cistolikih nematoda:
Ro1: populacija Ecosse
Ro5: populacija Harmerz
Pa1: populacija Scottish
Pa3: populacija Chavornay
Mogu se dodati i druge populacije krumpirovih cistolikih nematoda od lokalnog značaja.
- Identitet korištene standardne populacije krumpirovih cistolikih nematoda provjerava se korištenjem odgovarajućih metoda. U pokusima se preporučuje korištenje najmanje dvije otporne sorte ili dva različita standardna klona poznatog stupnja otpornosti.
- Inokulum krumpirovih cistolikih nematoda (Pi) sastoji se od ukupno pet infektivnih jaja i ličinki nematoda po ml tla. Preporučuje se da se broj krumpirovih cistolikih nematoda, koji će se inokulirati po ml tla, utvrdi pomoću testova izlijevanja. Krumpirove cistolike nematode mogu se inokulirati kao ciste ili kombinirano kao jaja i ličinke u suspenziji.
- Vitalnost krumpirovih cistolikih nematoda čiji se sadržaj koristi kao izvor inokuluma mora biti najmanje 70%. Preporučuje se da su ciste stare između 6 i 24 mjeseca i da su najmanje četiri mjeseca prije korištenja čuvane na temperaturi od 4°C.
- Za svaku kombinaciju populacije krumpirovih cistolikih nematoda i testirane sorte krumpira pripremaju se najmanje četiri ponavljanja (posude). Za kontrolnu sortu standardne osjetljivosti preporučuje se najmanje 10 ponavljanja.
- Test traje najmanje tri mjeseca, a zrelost razvijenih ženki se provjerava prije završetka pokusa.
- Krumpirove cistolike nematode iz sva četiri ponavljanja se izdvajaju i odvojeno prebrojavaju za svaku posudu.
- Konačna populacija (Pf) na kontrolnoj sorti standardne osjetljivosti na kraju testa otpornosti određuje se

- brojanjem cisti iz svih ponavljanja te jaja i ličinki iz najmanje četiri ponavljanja.
- Kod kontrolne sorte standardne osjetljivosti mora biti postignut stupanj razmnožavanja od najmanje $20 \times (Pf/Pi)$.
 - Varijacijski koeficijent (CV) na kontrolnu sortu standardne osjetljivosti ne smije prelaziti 35%.
 - Relativna osjetljivost testirane sorte krumpira u odnosu na kontrolnu sortu standardne osjetljivosti određuje se prema sljedećoj formuli i izražava kao postotak:
 $Pf \text{ test sorte} / Pf \text{ kontrolna sorta standardne osjetljivosti} \times 100\%$.
 - Ako je relativna osjetljivost testirane sorte krumpira veća od 3%, dovoljno je brojanje cisti. U slučajevima kad je relativna osjetljivost manja od 3%, osim cisti broje se još i jaja te ličinke nematoda.
 - Ako rezultati testova u prvoj godini upućuju da je sorta u potpunosti osjetljiva na patotip, nije potrebno ponoviti testiranje u drugoj godini.
 - Rezultati testova moraju se potvrditi provedbom najmanje još jednog u drugoj godini. Aritmetička sredina relativne osjetljivosti izračunata u dvije godine koristi se za izračun vrijednosti sukladno standardnim vrijednostima.

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1171

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број **АП 945/09**, рјешавајући апелацију **Лејле Нинковић**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 алинеја 2 и члана 61 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

Валерија Галић, председница
Миодраг Симић, потпредседница
Сеада Палаврић, потпредседница
Мато Тадић, судија
Мирсад Ђеман, судија

на сједници одржаној 30. октобра 2012. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Лејле Нинковић** поднесена против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 070-0-Рев-07-001135 од 23. децембра 2008. године.

Одлуку објавити у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“, „Службеном гласнику Републике Српске“ и у „Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Лејла Нинковић (у даљњем тексту: апеланткиња) из Сарајева, коју заступа Јелица Вуковић, адвокат из Сарајева, поднијела је 27. марта 2009. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број 070-0-Рев-07-001135 од 23. децембра 2008. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда у Сарајеву (у даљњем тексту: Кантонални суд), Општинског суда у Сарајеву (у